

Г. А. Домарецька

Фразеологічний
СЛОВНИК
ШКОЛЯРА

ФРАЗЕОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ШКОЛЯРА

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

Умовні скорочення, вживані у словнику

див. — дивіться

жарт. — жартівливий вираз або слово

застар. — застарілий вираз або слово

зневажл. — зневажливий вираз, слово

ірон. — в іронічному значенні

і т.д. — і так далі

і т.п. — і тому подібне

книжн. — книжний вираз, слово

несхв. — несхвальний вираз, слово

у знач. вставн. сл. — у значенні вставного слова

фолькл. — вираз або слово, що вживається в усній народній творчості

Український алфавіт

Аа, Бб, Вв, Гг, Гг, Дд, Ее, Єє, Жж, Зз, Ии, Іі, Її, Йй,
Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу, Фф, Хх, Цц, Чч,
Шш, Щщ, Ъь, Юю, Яя

А

Або з щитом або на щиті [повертáтися, з'явля́тися тощо].

Або перемогти або загинути.

Або перемогті́ або кістьми́ лягти́ (вме́рти) і або перемо́гу здобу́ти або до́ма (вдо́ма) не бу́ти.

Або досягти чогось бажаного, жаданого, подолавши всі перешкоди, або вмерти, загинути; все або нічого.

А́вгієві ста́йні (коні́шні).

Книжн. 1. Дуже забруднене приміщення, місце; 2. Про щось дуже занедбане; про велике безладдя в справах.

А віз (ху́ра) і ніні там.

Справа не рухається, а навколо неї точаться марні розмови.

Аж пі́р'я леті́ть з кого.

Дуже сильно комусь дістається.

А му́рий їсть собі́ та їсть і а кіт ковба́ску умина́є, ненáче й не до ньо́го річ.

Один говорить, а інший не звертає на нього ніякої уваги — про марність умовляння безсовісних людей.

А́ні (ні) чу́тки [не] чувáти [а́ні (ні) ві́дом (в ві́чі) не вида́ти].

Не чути, невідомо нічого про кого-небудь, що-небудь, немає когось, чогось.

А скрі́нька прóсто відчиня́лась і а скрі́нька не була́ й за́мкнена.

Якась справа, якесь питання, що здаються загадковими, незрозумілими, насправді дуже прості.

Ахіллéсова п'ятá.

Книжн. Дошкульне місце, вразлива сторона у когонебудь.

Б**Ба́ба з во́за — коби́лі легше.**

Якщо хтось піде або відмовиться від чого-небудь, то тим, хто залишився, від цього буде тільки краще.

Бага́то га́ласу дарéмно.

Про зайві розмови, непорозуміння із-за дрібниць.

Бага́то (*пуд, лánтух*) со́лі з'їсти з ким.

Тривалий час живучи, спілкуючись з ким-небудь, добре вивчити, взнати його.

Баля́си точі́ти і баляндра́си точити (*п्रा́вити, нести́*).

Пусті розмови, розповідати про щось незначне, несерйозне.

Батого́м (*пúгою*) о́бу́ха не пере́б'éш.

Даремно боротися з дуже сильним противником.

Ба́чити (*зна́ти*) на́скрізь ко́го, що́.

Добре знати чиї-небудь думки, наміри тощо.

Ба́чити на три (*на два*) арші́ни під земле́ю (*в зе́млю*).

Відзначатися великою проникливістю.

[Хоч] ба́чить о́ко, та зуб не йме́ (*не бере́*).

Здавалось би і легко одержати що-небудь, скористуватися чим-небудь, але немає можливості.

Без за́дніх ніг [*бу́ти, лежа́ти, з'явля́тися тощо*].

Дуже втопившись.

Кінець
безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте,
будь ласка, повну
версію книги.